

UNIVERZITA KARLOVA I. lékařská fakulta

Posudek oponenta diplomové práce

Název diplomové práce: Historie léčby bolesti

Název diplomové práce v anglickém jazyce: History of the pain treatment

Autor práce: Bc. Helena Erbenová

Název studijního oboru: MIP Intenzivní péče

Forma studia: kombinovaná

Vedoucí práce: PhDr. Alena Mellanová, CSc. pracoviště: ÚTPO, 1. LF UK v Praze

Oponent práce: Mgr. Milena Vaňková, Ph.D. pracoviště: ÚTPO, 1. LF UK v Praze

Akademický rok: 2015/16

Hodnotící kritéria závěrečných prací

Závěrečné práce jsou hodnoceny slovně, počtem bodů a navrženým klasifikačním stupněm. Oba hodnotitelé (vedoucí i oponent) vypracují posudek, jehož součástí je bodové hodnocení jednotlivých aspektů práce (v daném bodovém rozpětí a struktuře), návrh klasifikačního stupně a jeho slovní zdůvodnění. Součástí posudku bývají také doporučené otázky k obhajobě.

Bodové rozpětí pro jednotlivé klasifikační stupně je pouze doporučené, hodnotitel se od něj může v odůvodněných případech odklonit (vysoký odborný či společenský přínos práce může převážit drobné nedostatky, anebo naopak zásadní pochybení v klíčovém aspektu může být natolik závažné, že práce není doporučena k obhajobě i přes jiné nesporné kvality).

Klasifikace navržená v posudcích není pro zkušební komisi Státních závěrečných zkoušek závazná, ta k posudkům sice přihlíží, ale rozhoduje se na základě průběhu obhajoby a vlastního uvážení. I v případě jednoho či obou nedoporučujících posudků může student závěrečnou práci před komisí obhajovat.

Ústav teorie a praxe ošetrovatelství
I. lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze
Kateřinská 32, 121 08 Praha 2
Tel.: 224 961 111
IČ: 00216208
DIČ: CZ00216208

Hodnocení jednotlivých aspektů teoretické a výzkumné práce

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky a odpovídající počet přidělených bodů	Počet bodů
<p>Abstrakt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (východiska, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)? ▪ Koresponduje abstrakt s obsahem práce? ▪ Má abstrakt přiměřený rozsah? <p>(0-5 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – abstrakt postrádá jasné sdělení ▪ Dobrá úroveň – abstrakt je neúplný nebo v něm chybí jedna či více klíčových částí nebo není konzistentní s cílem, strukturou práce či diskutovanými poznatky ▪ Velmi dobrá úroveň – abstrakt obsahuje všechny položky, ale: jeho vypovídací hodnota je slabá, je příliš dlouhý, je matoucí ▪ Výborná úroveň – kvalitně zpracovaný stručný souhrn obsahující všechny klíčové informace 	<p>3</p>
<p>Abstrakt (slovní hodnocení)</p> <p>Abstrakt koresponduje s obsahem a tématem diplomové práce. Neobsahuje však základní informace o charakteru předkládané práce, konkrétněji metodologii, není strukturovaný. Vzhledem k tomu, že autorka předkládá teoretickou práci, postrádám již v abstraktu základní informace o tvorbě přehledové studie, která by shrnula soudobé poznatky o autorkou zvoleném tématu. Také počet klíčových slov je nadlimitní (celkem 10).</p>		
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Je zdůvodnění práce uvedené v úvodu logické? ▪ Byla zvolena adekvátní literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný? ▪ Je zvolená literatura aktuální? ▪ Je použitá literatura řádně citována? ▪ Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem? ▪ Byl dosavadní výzkum podroben kritice? ▪ Je popsána metoda rešerše? ▪ Jsou využívány přednostně primární zdroje? <p>(0-20 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – odůvodnění nebo rešerše chybí, význam/přínos práce je pochybný, neposkytuje odpovídající oporu pro tvrzení autora, chybí přehled předešlých výzkumů a/nebo nekriticky přejat, reference na práci jiných autorů je nepřiměřená ▪ Dobrá úroveň – pro zpracování diskutovaného tématu byla vybrána adekvátní odborná literatura. V práci je referováno k odpovídající empirické nebo teoretické bázi. Byla provedena rešerše předešlých výzkumů (ale jenom nebo v převážné míře českých), na něž je v práci správně referováno ▪ Velmi dobrá úroveň – byla zvolena a je podrobně diskutována adekvátní odborná literatura k tématu. Popis základních pramenů nebo teoretického rámce je na standardní dobré úrovni a zohledňuje i práce zahraničních autorů ▪ Výborná úroveň – význam a praktické implikace práce jsou dobře definovány. Teoretický nebo empirický základ je dobře popsán včetně práce zahraničních autorů a v práci diskutován. Je předložen odpovídající a kritický přehled dosavadních výzkumů, který odpovídajícím způsobem interpretuje současné poznatky a kontroverze v oboru. Argumentace použitá v práci může být inovativní a pro obor přínosná 	<p>12</p>
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury (slovní hodnocení)</p> <p>Oblast bádání a zájmu autorky diplomové práce je, dle mého názoru, široce a „povšechně“ vymezena a nepřesně popsána. Nejprve je vždy třeba se zorientovat v širší oblasti, aby bylo možné důkladně zpracovat téma užší. Sama autorka však popisuje obtíže při realizaci a tvorbě literárního přehledu následovně (s. 8): „... Výsledků se objevilo mnoho, ale po jejich zhlédnutí jsem dospěla k názoru, že většina akademických prací se věnuje léčbě bolesti, třeba i v historickém kontextu, ale v úzkém pojetí. ... Řadu těchto prací jsem pročetla, některé z nich použila ve své práci.“ Autorka dále popisuje paradoxní postup, kdy naopak téma rešerše literatury „rozšiřovala“ namísto aby usilovala o zúžení prvotního výběru prací jen na relevantní studie.</p>		
<p>Použité metody a logika struktury práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jsou jasné stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy? ▪ Je zdůvodněna volba 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – výrazné problémy ve výběru nebo popisu jedné nebo více částí práce, zvolené metody neodpovídají cílům, otázkám či hypotézám ▪ Dobrá úroveň – základní části práce jsou popsány na dostatečné úrovni a umožňují porozumět použitým metodám a postupům ▪ Velmi dobrá úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a odpovídají 	<p>12</p>

<p>použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)?</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jsou všechny použité metody a postupy dobře a podrobně popsány, umožňuje popis replikaci? ▪ Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat? <p>(0-20 bodů)</p>	<p>současné vědecké praxi</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Výborná úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a splňují nároky na vědeckou práci, mohou být inovativní a pro obor přínosné 	
<p>Použité metody a logika struktury práce (slovní hodnocení)</p> <p>Autorka předkládané práce explicitně nedefinuje kritéria, podle nichž publikace pro svoji přehledovou studii a následně celou teoretickou diplomovou práci vybrala či je z tvorby review a tedy také obsahu celé práce vyřadila. Jako čtenářka předkládané diplomové práce bych přivítala např. tabulku či grafické znázornění, popis postupu autorky při redukování pro review původně vyhledaného souboru publikací tak, aby zbyly jen relevantní publikace a literární prameny, se kterými autorka nakonec skutečně pracovala a jejichž výčet uvádí také v seznamu literatury (107 zdrojů celkem, z nichž je 17 zahraničních). Může být tedy velmi diskutabilní, zda se autorce podařilo kriticky pročíst, detailně analyzovat a popsat každou studii z „rozšířeného“ výběru. I vzhledem k tomuto nestandardnímu postupu tvorby rešerže se nakonec autorce podařilo syntetizovat zvolené téma do větších celků, jednotlivých kapitol. Autorka při tvorbě přehledu literatury však nevychází z explicitně (z)volených výzkumných otázek či explicitně stanovených hledisek. Popisuje prostě poznatky získané dosavadními výzkumy, sumarizuje je, referuje o různých aspektech problematiky bolesti, aniž by respektovala výzkumná doporučení založená na důkazech (<i>evidence based</i>) v řešení vědeckého či aplikačního problému.</p>		
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Odpovídají všechny uvedené informace soudobému stavu poznání? ▪ Neobsahuje práce zavádějící, či dokonce demagogická tvrzení a polopravdy? ▪ Jsou závěry prezentovány srozumitelně? ▪ Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky? ▪ Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce? ▪ Jsou závěry korektní? ▪ Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení? ▪ Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu? ▪ Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření? <p>(0-20 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – výrazné problémy s prezentací nebo s interpretací výsledků ▪ Dobrá úroveň – prezentované výsledky jsou vnitřně konzistentní. Některé interpretace výsledků jsou přiměřené. Práce zmiňuje některé z jejích hlavních slabých a silných stránek ▪ Velmi dobrá úroveň – výsledky jsou srozumitelně prezentovány a jeví se jako správné. Interpretace výsledků jsou přiměřené. Slabé a silné stránky práce jsou diskutovány včetně implikací pro interpretace poznatků. Práce demonstruje porozumění implikacím diskutovaných poznatků pro další výzkum nebo opatření ▪ Výborná úroveň – výsledky prezentovány srozumitelně a jeví se jako správné. Správná interpretace výsledků je provedena s kritickým zohledněním možných alternativních vysvětlení. Jsou diskutovány slabé i silné stránky práce včetně implikací pro interpretace poznatků. Výsledky jsou diskutovány v kontextu dalších výzkumů a zdůrazňují přínos k rozvoji vědomostí (nebo vývoji nových technik a postupů). Jsou učiněna jasná a odpovídající doporučení pro další výzkum nebo opatření 	<p>14</p>
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků (slovní hodnocení)</p> <p>Autorka čtenářům diplomové práce představuje zvolené téma „historie bolesti“ a pro strukturaci textu do tematických celků, jednotlivých kapitol a podkapitol diplomové práce zvolila hledisko pořadí objevení se teorií a přístupů k léčbě bolesti, charakteristických pro konkrétní historická období. Přechody mezi jednotlivými časovými obdobími a tedy i subkapitolami práce jsou logické a stylisticky plynulé, text tak působí koherentně. Přesto, že se autorce daří analyzovat, hodnotit a integrovat poznatky, které přinesly autorkou vybrané a citované výzkumné studie a literární prameny velmi omezeně, a předkládá spíše povšechná shrnutí nálezů a přehledný popis problematiky a „historie fenoménu a léčby bolesti“ v názorech velkého počtu různých autorů, aniž by zaznělo autorčino kritické vyhodnocení předkládaných prací a odkazů, považují práci za přínosnou. Práce má sice charakter kompilační i přesto předkládaná diplomová práce představuje syntetizující souhrn a základní utřídění informací z různých zdrojů s oporou o citace odborné literatury, které by jinak čtenář musel pracně dohledávat v různých literárních zdrojích a na různých místech</p>		

databází.		
<p>Etické aspekty práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Byly vzaty v úvahu etické otázky související s tématem práce a realizací výzkumu? ▪ Nedošlo k ohrožení zájmů účastníků výzkumu? ▪ Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné činnosti? ▪ Byla respektována pravidla publikační etiky? ▪ Jaký byl výsledek shody v systém pro odhalování plagiátů (Thesis)? <p>(0-10 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – etické otázky jsou opominuty, etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů nejsou respektována nebo jsou nedostatečně ošetřena ▪ Dobrá úroveň– práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu, nicméně z etického hlediska vykazuje nedostatky, které ale nejsou zásadního charakteru ▪ Velmi dobrá úroveň– práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu ▪ Výborná úroveň– etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů jsou dostatečně ošetřeny. Jsou diskutovány všechny etické konflikty výzkumné činnosti. Autor bere v potaz společensko-kulturní dopad práce 	<p>12</p>
<p>Etické aspekty práce(slovní hodnocení) Pravidla publikační etiky byla autorkou zcela respektována Výsledky Protokolu o vyhodnocení podobnosti závěrečné práce v systému Theses ze dne 20.06.2016: Míra podobnosti: < 5% Počet podobných dokumentu: 25</p>		
<p>Odborný a společenský přínos</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Pojednává práce aktuální/praktický problém? ▪ Je práce přínosná z hlediska oboru? <p>(0-10 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – práce se nezabývá společensky aktuálním nebo praktickým problémem ▪ Dobrá úroveň– práce pojednává alespoň částečně aktuální nebo praktický problém v kontextu oboru ▪ Velmi dobrá úroveň– práce pojednává aktuální a praktický problém v kontextu oboru ▪ Výborná úroveň – práce je originální a přínosná pro rozvoj oboru, zabývá se významným společenským problémem 	<p>4</p>
<p>Odborný a společenský přínos (slovní hodnocení) Realizace přehledové, svým charakterem snad integrativní studie (srov. kapitola práce č. 2: „<i>Přehled literatury, současný stav poznání</i>“, avšak v rozsahu pouze jedné stránky (s. 8), byla jistě ovlivněna a priori zájmem samotné autorky o problematiku a téma bolesti, nicméně volbu tématu a deklarovaný cíl, přesněji obsahové zaměření práce považuji za vágně formulované a obtížně realizovatelné a tedy ne příliš vhodně zvolené pro své zpracování v rámci diplomové práce. Vzhledem k jeho obsáhlosti a logicky z toho vyplývajícím nárokům na jeho (rozsah) zpracování není reálně erudovaně naplnit zaměření diplomové práce, jež autorka deklaruje v abstraktu: „<i>Diplomová práce se zaměřuje na historii léčby bolesti od samého počátku lidských dějin až po současnost. Snaží se podat ucelený přehled vývoje zkoumání, tvorby teorií a boje člověka s bolestí....</i>“. Užší vymezení tématu by jistě umožnilo autorce předkládané práce jít do větší hloubky tématu a problematiky.</p>		
<p>Formální úroveň práce</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obsahuje práce všechny klíčové části? ▪ Má práce dostatečný či přiměřený rozsah? ▪ Je práce logicky uspořádána? ▪ Je práce z formálního hlediska bez chyb? ▪ Má práce dobrou jazykovou úroveň? ▪ Jsou soustavně používány zavedené zkratky? <p>(0-15 bodů)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nedostatečná úroveň – práce není na odpovídající úrovni zpracována a vnitřně uspořádána, např. chybí některá z jejích klíčových částí, neodpovídá rozsahem požadavkům či je nelogicky uspořádána ▪ Dobrá úroveň – text je z hlediska obsahového i formálního bez zásadních pochybení, práce je úplná a má jasnou strukturu ▪ Velmi dobrá úroveň – práce je zpracována na velmi dobré úrovni, text je vhodně členěn a jsou dodrženy všechny zásady logické i formální strukturace textu ▪ Výborná úroveň – práce je napsána na vysoké akademické úrovni 	<p>15</p>
<p>Formální úroveň práce (slovní hodnocení) Stylistická stránka práce je na dobré úrovni, v textu práce se nevyskytují nepřesnosti či nedostatky</p>		

formálního charakteru, text práce svědčí o precizním a pečlivém přístupu autorky ke zpracování práce.

Doporučená klasifikace práce podle bodového ohodnocení

Doporučený klasifikační stupeň	Bodové rozpětí pro diplomové práce
Výborně	100–86
Velmi dobře	85–71
Dobře	70–56

Práci klasifikuji stupněm: ~~Výborně~~ / **Velmi dobře** / ~~Dobře~~

Slovní zdůvodnění navrhovaného klasifikačního stupně¹:

Výsledný text předkládané diplomové práce je posloupným výčtem informací z velkého počtu publikací na autorkou stanovené téma, tj. problematiky „historie léčby bolesti“, v němž chybí preciznější zdůvodnění výběru zařazených publikací, důkladnější analýza různých přístupů k problematice bolesti v jednotlivých historických obdobích a event. taktéž získaných výsledků jednotlivých empirických studií. Postrádám zejména jejich kritické zhodnocení autorkou práce.

I přes výše uvedené nedostatky předložená diplomová práce splňuje, a to jak z hlediska obsahu, tak i z hlediska formálního, náležitosti diplomové práce a vyhovuje standardům kladeným na odborné texty.

Práci doporučuji ~~nedoporučuji~~ k obhajobě

Otázky a připomínky k obhajobě práce:

- V jakém rozsahu byste zahrнула vzdělávání sester v oblasti a problematice historie léčby bolesti do současného výukového programu navazujícího magisterského studia oboru intenzivní péče na 1. LF UK?
- Jaké konkrétní časové období Vás zajímalo a zadávala jste jako kritérium kromě Vámi uvedených klíčových slov do vyhledávače databází při tvorbě rešerše? Jaká další kritéria pro výběr odborných textů pro vytvoření review jste použila?

V Praze, 11. 8. 2016

Mgr. Milena Vaňková, Ph.D.

Místo a datum vypracování posudku

Podpis oponenta práce

¹V případě hodnocení stupněm neprospěl/a uvést hlavní nedostatky práce a zdůvodnění tohoto rozhodnutí.